

Fiskeri og Kystdepartementet
Postboks 8118 Dep
0032 Oslo

postmottak@fk.d.dep.no

Trondheim, 31.03.2011

Høringssvar – Forslag til særskilte tiltak for akvakulturrelatert verksemd i Hardangerfjorden

Vi viser til deres brev av 16. februar 2011, deres ref. 200601881- /CGR. Norske Sjømatbedrifters Landsforening, NSL, avgir med dette høringssvar til Fiskeri og Kystdepartementets reviderte utkast til forskrift. NSL leverte svar også til første utkast til "Forslag til forskrift om særskilte krav til akvakulturrelatert verksemd i Hardangerfjorden", og viser i denne sammenheng også til dette høringssvaret av 17. nov. 2009.

Behovet for forskriften

NSL oppfatter fortsatt departementets problembeskrivelse av Hardangerfjorden som knyttet til utfordringer med lakselus og rømt oppdrettsfisk. Som uttrykt tidligere ser NSL det slik at utfordringer knyttet til lakselus og rømt oppdrettsfisk ivaretas av eksisterende regelverk og initiativ fra næringen.

Når det gjelder ivaretagelse av ville laksebestander i området mener NSL det er andre tiltak som vil være av større betydning enn en reduksjon i biomassen av oppdrettsfisk slik departementet foreslår. Forholdet mellom forskriftsforslaget og forventet effekt på ville laksebestander er også kommentert av Fiskeridirektoratet region Vest i innspill til høringen i 2009: "I forhold til Lakse- og aurestammene i dei andre vassdraga i Hardanger kan Fiskeridirektoratet Region Vest ikkje sjå at biomassereduksjon (og andre tiltak i forhold til oppdrett) vil medføre noko vesentleg endring av situasjonen, utan at det vert supplert med andre tiltak som storstilt kultivering mm." NSL vil på denne bakgrunn advare mot at det knyttes forventninger til at reduksjon av biomasse vil ha synlige effekter på ville laksestammer i området.

Vi registrerer at departementet har utvidet forskriftsområdet til også å omfatte Langenuen, uten at biomassetaket er hevet for å ta hensyn til dette. Forskriften innebærer med dette en reduksjon i produksjonsmuligheter for oppdrettsnæringa i området som omfattes av forskriftsforslaget. Forskriften vil få konsekvenser for næringsaktører, arbeidsplasser og lokalsamfunn i området. Vi viser i denne forbindelse også til kommentarer av Fiskeridirektoratet region Vest i innspill til høringen i 2009: "Etter vårt syn er ikkje forslaget om reduksjon i biomasse tilstrekkelig kunnskapsbasert sett i lys av dei konsekvenser dette får for einskilde aktørar, og for oppdrettsnæringa på Vestlandet. Ein må i denne samanheng

vurdere om ikkje målet med frys instruksen alt er oppnådd utan å legge ytterlegare kostnader på akvakulturnæringa i Hardangerfjorden.”

Hardangerfjorden ble av Stortinget valgt bort som Nasjonal Laksefjord i 2004. Etnevasstraget og området utenfor ble valgt inn. NSL kan ikke se at situasjonen er sterkt endret siden 2004. I 2009 stod det eksempelvis pr mai mer enn dobbelt så mye fisk som i 2004. Antall lus var imidlertid betydelig lavere pr fisk, og antall lus som helhet lå langt unna nivået fra 2004, og under myndighetenes krav. Dette viser at næringen har tatt grep, og at lusesituasjonen ikke er forverret fra 2004. NSL mener det er uriktig at Hardangerfjorden, som har svært gode produksjonsforhold for oppdrett, til stadighet framstilles som et område hvor situasjonen er ute av kontroll og hvor det er behov for ekstraordinære tiltak. Denne fremstillingen er også svært uheldig for næringsaktiviteten i fjorden, som har vært nødt til å forholde seg til svært uforutsigbare rammevilkår over lengre tid.

På grunn av omfanget av forskriften ber NSL om at konsekvensene av forskriften blir analysert i en konsekvensutredning før forskriften blir iverksatt.

NSL erkjenner likevel at mange og sterke miljøer støtter etablering av Hardangerfjordforskriften. I det følgende vil derfor høringssvaret ta utgangspunkt i at forskriften etableres og hvordan den bør utformes.

NSL legger til grunn at næringen nå må innstille seg på stående biomasse innenfor forskriftens virkeområde ikke skal overstige 50.000 tonn.

Dagens situasjon

Det er som nevnt etablert flere forskrifter i området de seneste årene, som alle hver for seg har innvirkning på produksjonsmulighetene innen oppdrett. PD forskriften og arbeidet innenfor ”stopp PD” har medført inndeling av oppdrettsproduksjon i smittehygieniske fellesområder. Mattilsynet har innført en egen soneforskrift for lusehåndtering i området. Denne forskriften legger også føringer for produksjon innen definerte soner, med tilhørende jevnlig brakklegging. Disse forskriftene legger klare føringer (begrensninger) for produksjonen i området, og vil gi biomassereduksjon i seg selv. De samlede driftsplanene for samtlige oppdrettsselskap i Hardangerfjorden og Langenuen for årene 2011 og 2012 viser at det kun er i to måneder av året produksjonen overstiger 50.000 tonn. Uten Langenuen inkludert ville produksjonen lagt under 50.000 tonn i Hardangerfjorden.

Næringsaktørene har de siste ukene hatt hyppige møter for å søke å komme fram til en enighet om hvordan en reduksjon av biomasse skal gjennomføres. Forhandlingene har vært vanskelige og aktørene har ved høringsfristens utløp ennå ikke kommet til enighet. NSL håper det blir enighet mellom aktørene innen den forlengede høringsfristen utgår.

NSL er fornøyd med at departementet signaliserer at en vil ta hensyn til et forslag fra næringsaktørene på hvordan biomassetaket på 50.000 tonn skal fordeles mellom oppdretterne.

Dersom det av ulike årsaker likevel ikke vil være aktuelt for departementet å ta hensyn til et forslag fra næringsaktørene i området ber NSL om at reduksjon skjer ut i fra følgende prinsipper:

➤ *Spesielle tillatelser*

Spesielle tillatelser til visning, undervisning og forskning er viktige for felles omdømme- og rekrutteringsarbeid i næringa, og for kompetanseoppbygging gjennom forskning og utdanning. Disse bør derfor skjermes ved reduksjon av biomasse i et område. De spesielle tillatelsene bidrar selvfølgelig også til biomassen i området. Taket må ta hensyn til skjerming av tillatelser til spesielle formål.

NSL ønsker at spesielle tillatelser skjermes ved biomassereduksjon i et område.

➤ *Ansiennitetsprinsippet*

I NSL sitt høringssvar av 17. nov. 2009 ga vi følgende innspill i forhold til reduksjon av biomasse:

NSL er enig med departementet i at vedtakene som fattes omkring utflytting av biomasse fra området må være proporsjonale. Det er spesielt viktig at aktører som ikke har alternative produksjonsområder utenfor det definerte området for forskriften får beholde sine produksjonsområder. Det bør også tas høyde for at disse aktørene får en viss mulighet for vekst innen forsvarlige miljømessige rammer.

NSL mener videre at ved en reduksjon i selskapsbiomasse i området må det tas hensyn til slakteri i området og deres mulighet for framtidig tilførsel av råstoff. Utover dette støtter NSL departementet i at ansiennitet, mulighet til å flytte ut av fjorden, samt hvor stor del av gitt biomasse som er brukt i fjorden de seneste tre årene før frys-vedtaket skal ligge til grunn for en prioritering av hvem som skal få beholde produksjonsmuligheter i området.

Fiskeridirektoratet region Vest har i sitt innspill til høringen i 2009 kommet opp med et forslag til biomassereduksjon hvor skjønn er eliminert i så stor grad som mulig og hvor det er tatt utgangspunkt i ansiennitet. Det vises da til flytteforskriften som ble opphevet 9. feb. 2004. Flytteforskriften medførte at det var bare i spesielle tilfeller en kunne flytte en tillatelse fra en kommune til en annen. I Hordaland ble dette håndtert strengt. Oppheving av flytteforskriften åpnet for at innehavere kunne sende melding om samlokalisering på lokaliteter en hadde innenfor regionen. Oppheving av flytteforskriften var også bakgrunnen for Fiskeridirektoratet Region Vest sin uro over utviklingen i Hardanger, fordi en rekke konsesjoner raskt ble innmeldt til Hardangerfjorden. Fiskeridirektoratet Region Vest presenterer følgende mulighet for biomassereduksjon i Hardangerfjorden:

”Vårt forslag er at ein set 09.02.04 som skjeringsdato, og at alle løyver som fekk godkjenning på lokalitetar i Hardangerfjorden frå og med denne datoen, må flytta ut att (med unntak av 4 løyve som var tildelt i tildelingsrunden i 2003, og som fekk

klarert lokaliteter 12.02 og 20.02.04, samt 1 løyve til visning som fekk løyve 05.06.07 i Kvam herad).”

NSL mener Fiskeridirektoratet region Vest har funnet et fornuftig skjæringstidspunkt og en god og enkel metode for reduksjon av biomasse i et område. NSL foreslår at reduksjon i tillatt produksjon i forskriftsområdet tar utgangspunkt i ansiennitet ved at produksjon skjermes ut i fra etableringstidspunkt i området som i forslaget fra Fiskeridirektoratet region Vest.

NSL mener dette på en god måte ivaretar lokale arbeidsplasser og hensynet til slakteri i området, og at det dermed er i tråd med politiske ønsker i området, bl.a. fra Kvam herad og fra Hordaland fylkeskommune.

For Hardangers del innebærer dette at de som er flyttet inn fra andre områder har lavere prioritet enn konsesjoner som er gitt til området i utgangspunktet. Konsesjoner gitt til aktør i en kommune vil da prioriteres foran drift av konsesjoner som er ”tilflyttede”. Dette bidrar til å sikre lokal aktivitet – uavhengig av hvem som eier konsesjonene. For evt. reduksjon i biomasse i andre deler av landet vil dette prinsippet innebære at risikoen ved å flytte produksjon til nye områder må tas av den som flytter, og ikke av dem som ligger i området for tilflytting.

Dette prinsippet vil kunne redusere ”frykten” for at nye aktører skal flytte inn i et område, fordi det sikrer de som var der først ved en evt. tvungen biomassereduksjon. Utfordringen ligger hos dem som har sett behov for å flytte til bedre oppdrettsområder. De vil alltid ”stå sist i køen”.

NSL foreslår at evt. reduksjon i biomasse tar utgangspunkt i ansiennitet ved at produksjon skjermes ut i fra etableringstidspunkt i området som i forslaget fra Fiskeridirektoratet region Vest.

➤ *Skjerming av konsesjoner*

I foreliggende forslag fra Fiskeri- og kystdepartementet foreslås det at biomassen i området reduseres ved at hvert selskap får skjermet 3 konsesjoner som kan utnyttes fullt ut. De øvrige konsesjoner kan kun utnyttes 25 %. I pressemeldingen fra departementet i forbindelse med høringen sies det at dette forslaget innebærer lik behandling og tar var på de mindre aktørene i fjorden på en god måte.

NSL ønsker også at biomassereduksjon må sørge for lik behandling mellom aktører og ta vare på de mindre aktørene. NSL er likevel ikke enig i at skjerming på selskapsnivå gir en god likebehandling.

NSL vil i denne sammenheng også vise til at det senest i tildelingsrunden i 2009 ble lagt vekt på prioritere aktører. Her ble det imidlertid tatt utgangspunkt i eierstruktur med utgangspunkt i regnskapsloven. NSL mener en prioritering mellom aktører i Hardangerfjorden også må ta utgangspunkt i eierstruktur sett ut i fra regnskapsloven. Forskriftsforslaget innebærer at et

enkelt konsern i området (Alsaker-gruppen) får skjermet 13 av totalt 16 konsesjoner fordelt på flere selskap, mens et annet konsern (Sjøtroll Havbruk) får skjermet 3 av 19 konsesjoner.

NSL ber om at departementet legger til grunn at en evt. skjerming på aktørnivå må ta utgangspunkt i aktører etter regnskapsloven.

Behov for fleksibilitet

NSL ber om at det legges til rette for at forskriften behandles med fleksibilitet. NSL ser konflikten mellom myndighetenes ønske og behov for at regelverk skal være lett å håndtere, og næringsaktørenes behov for fleksibilitet og tilpasningsmuligheter. NSL vil derfor påpeke at selv om det etableres regler om flytting, samdrift, felles biomassetak mv. for å hindre tilflytting av ny produksjonskapasitet i området, så må dette ikke ødelegge for muligheten til fleksibilitet og rasjonell drift. NSL ber departementet om å ta hensyn til evt. innspill som kommer fra næringsaktørene i området på behov for fleksibilitet i forhold til denne problemstillingen.

Saksbehandlingstid

Innføringen av flere nye forskrifter de siste årene, og omlegging av ansvar fra Fiskeridirektoratet til Fylkeskommune, har samlet sett ført til en mer omfattende og mer sendrektig saksbehandling av oppdrettssaker. En innføring av Hardangerfjordforskriften vil ytterligere øke utfordringene næringen allerede har m.h.t. saksbehandling og tidshorisont.

Forskriftens forslag om å overføre ansvar for Hardangerfjordregionen tilbake til Fiskeridirektoratet vil ytterligere forsterke en forlengelse av saksbehandlingen. At Fylkeskommunen mister innflytelse og styring er også på tvers av vedtak Stortinget tidligere har gjort i saken.

Med vennlig hilsen

Kristin Sæther

Fagsjef Oppdrett, Norske Sjømatbedrifters Landsforening.

